

Psixolog kasbining ahamiyati va vazifalari

Xorazm viloyati Xiva shahar
2-son o‘rta umumiy ta’lim maktabining
amaliyotchi psixologi
Masharipova Shohida Ro‘zmetboyevna
atajanovnodirbek054@gmail.com

Annotatsiya: Mazkur maqola hozirgi kunda nafaqat psixolog kasbini balki hamma kasbda yaxshi mutaxassislarni yetishtirish davr talabi ekanligi, haqiqatdan ham har bir sohada yetuk mutaxassis bo‘lish yurt kelajagi poydevori hisoblanishi, bu borada psixolog kasbining rivojlanishi alohida ahamiyat kasb etadi degan fikrlarni ilmiy jihatdan ochib beradi. Jumladan: Psixolog kasbining rivojlanishi, kelib chiqishi va bugungi kunda psixolog kasbining o‘rni va ahamiyati haqidagi fikrlarga to‘xtalgan Psixolog - odamni shakllantirish, uning xatti-harakatlarini, shuningdek, turli xil psixologik va kundalik muammolarni o‘rganish, odamlar dunyosiga moslashish bilan shug'ullanadigan psixologiya mutaxassisi, uyda va ishda odamning ruhiy muhitini yaxshilashga xizmat qilishi kerak, degan g‘oya ilgari surilgan.

Kalit so‘zlar: psixolog, tashkilot, psixiatriya, professional, muammo, malakali, mutaxassis, psixodiagnostika, metodika, eksperimental, ma'lumot, psixoterapevt, psixiatr.

Значение и задачи профессии психолога

Аннотация: данная статья с научной точки зрения раскрывает мысль о том, что в настоящее время развитие не только профессии психолога, но и хороших специалистов во всех профессиях является требованием времени, действительно, наличие зрелого специалиста в каждой области является фундаментом будущего страны, в связи с чем развитие профессии психолога приобретает особое значение. В частности: остановившись на представлениях о развитии профессии психолога, ее истоках и месте и значении профессии психолога сегодня, психолог - специалист в области психологии, занимающийся формированием личности, изучением ее поведения, а также различных психологических и бытовых проблем, адаптацией к миру людей,

выдвинул идею о том, что дома и на работе она должна служить улучшению психической среды человека. продвинутый.

Ключевые слова: психолог, организация, психиатрия, профессионал, проблема, квалифицированный, специалист, психодиагностика, методика, экспериментальный, информационный, психотерапевт, психиатр.

Importance and tasks of the profession of a psychologist

Annotation: this article scientifically reveals the ideas that at present it is not only the profession of a psychologist, but also the fact that the cultivation of good specialists in all professions is a requirement of the period, in fact, being a mature specialist in each field is considered the foundation of the future of the country, in this regard, the development of the profession In particular: a psychologist who is focused on thoughts about the development of the profession of a psychologist, its origin and the place and importance of the profession of a psychologist today - the formation of a person, the study of his behavior, as well as various psychological and everyday problems, the psychological specialist who is engaged in adapting to the world of people,

Keywords: psychologist, organization, psychiatry, professional, problem, qualified, specialist, psychodiagnostics, methodology, experimental, reference, psychotherapist, psychiatrist.

Psixologiya nisbatan yosh, ammo shunga qaramay, bugungi kunda juda dolzarb fan. Psixolog kasbi har qanday tashkilotda talabga ega. Bugungi kunda deyarli hech qanday muassasa psixolog mutaxassis yordamisiz biror ish qila olmaydi. Albatta, fuqarolarimizning mintaliteti hali G'arbda odat bo'lganidek, yordam so'rab psixologlarga bemaol murojaat qilishga imkon bermaydi. Ko'pincha, psixologiyani mohiyatini tushunmasdan, odamlar uni psixiatriya bilan tenglashtiradilar va psixologga borish dahshatli narsaga aylanadi. Odamlar quvonchi-yu- qayg'usini malakali mutaxassislar bilan emas, balki tanishlari bilan bir xilda baham ko'rishga odatlangan. Va ko'pincha bu xato va yamon tomonga ketadi, chunki hech kim muammoni hal qilishda professional yordam bera olmaydi.

Dastlab, bolalar ustida psixologik tadqiqotlar o'tkazilgan, tajribalardan shu malumki, qo'llanilayotgan psixodiagnostics metodikalarini shartli ravishda u yoki bu psixik jarayonlarni o'rganish metodikalariga ajratish mumkin.(L.I. Poperechnaya

1978, L.L.Venger, V.V.Xolmovskaya 1978, Z.I.Kalmikova, 1982, V.M.Bleyxer, I.V.Kruk, 1986). Masalan, o‘quvchi xotirasi haqida faqat bir metod asosida xulosa chiqarish mumkin emas, buning uchun metodikalar majmuini qo‘llash kerak. Shu bilan bir vaqtda, har bir eksperimental metodikalar o‘zining asosiy yo‘nalishidan tashqari (ya'ni shaxsning ma'lum xususiyatini o‘rganishdan tashqari) psixikani boshqa xususiyatlarining holati haqida ba'zi ma'lumotlar beradi. Masalan: bolaga berilgan 10 ta so‘zni qanday yodlashiga qarab, faqat uning xotirasi haqidagina emas, balki ixtiyoriy diqqati, harakatlarining maqsadga yo‘naltirilganligi, ularning sabablari haqida ham bilsa bo‘ladi [4].

Hozirgi kunda nafaqat psixolog kasbini balki hamma kasbda yaxshi mutaxassislarni yetishtirish muhimdir. Bu borada prezidentimiz Shavkat Miromonovich Mirziyoyev shunday dedilar “Agar katta avlodning bilimi va tajribasini, uzoqni ko‘ra olish fazilatlarini yoshlarimizdagi g‘ayrat-shijoat, mardlik va fidoyilik bilan birlashtira olsak, ko‘zlagan marralarga albatta yetamiz. Yangi O‘zbekistonni ana shunday bilimli va bunyodkor yoshlarimiz bilan birgalikda barpo etamiz”. Haqiqatdan ham har bir sohada yetuk mutaxassis bo‘lishi yurt kelajagi poydevori hisoblanadi. Bu borada psixolog kasbining rivojlanishi alohida ahamiyat kasb etadi. Psixolog kasbining rivojlanishi, kelib chiqishi va bugungi kunda psixolog kasbining o‘rni va ahamiyati haqidagi fikrlarga to‘xtallish joiz.

Psixolog - odamni shakllantirish, uning xatti-harakatlarini, shuningdek, turli xil psixologik va kundalik muammolarni o‘rganish, odamlar dunyosiga moslashish bilan shug‘ullanadigan psixologiya mutaxassisi, uyda va ishda odamning ruhiy muhitini yaxshilashga xizmat qilishi kerak. Psixologiya (Yunon. psixos – ruh, logos – ilm, ta’limot) - ruhiy holat va insonning xulq-atvor qonunchiligidagi mutaxassis - bu bilimlarni qo‘llash uchun ishlatadigan psixologiya sohasidagi mutaxassisdir. Shaxsiy muammolarni hal qilish, atrof-muhitga moslashish, oilalar va jamoalarda psixologik muhitni yaxshilash psixologni muhim ishdir. Psixologning asosiy vazifasi insonga o‘zini-o‘zi va dunyoga moslashtirish va uyg‘unlashtirish, odamning hayoti uchun ko‘proq ijodiy fikrda bo‘lishga, uning ruhiy resurslarini aniqlashga va faollashtirishga yordam berishdir.

"Psixolog", "Psixoterapevt" va "Psixiatr" kasblari o‘rtasida sezilarli farq bor. Psixoterapevt va psixiatr - tibbiyot maktablarini tamomlagan shifokorlar bo‘lsa, psixolog "psixologiya" mutaxassisligi bo‘yicha ixtisoslashgan universitetlarning psixologiya fakultetlarini bitkazgan insonlardir. Psixologning faoliyati mavzusi - bu

shaxs ruhiyatining patologik buzilishi emas, balki uning ruhiy holati va ichki dunyosiga e'tibor berishdir [3].

Psixolog - bu odamlarning bir qismiga aylangan kasblardan biridir. Chunki, psixolog doimo inson bilan ishlaydi. Farzandlaringizni muloqot qilish, qarindoshlaringiz va yaqinlaringiz bilan muloqot qilish orqali, kasbingiz va tajribangiz boyib boradi. Psixologiyani o'rganish mavzusi - inson qalbini tushunishgina emas balki u bilan birga yashashdir. Qadimgi yunon faylasufi Aristotelning yozishicha, boshqa bilimlar qatorida psixologiya insonni, tadqiq qilish birinchi o'rinda turishi kerakligini yozdi, chunki "bu eng yuksak va ajoyib narsalar haqidagi bilimdir". Ammo hatto eng yaxshi psixolog ham barcha muammolardan xalos bo'lish uchun 100% universal retsept bera olmaydi. U muammoni hal qilish yo'llarini izlashi kerak [5]. Yordamga muhtoj bo'lgan shaxs tananing ichki manbalarini topishga yordam beradi. Psixolog umuman hayotga va muammoni boshqa burchak ostida qarashga, odamni bizning hayotimizga qaratayotgan fikriga yo'naltirishga imkon beradi.

Psixologning asosiy faoliyati bir nechta ko'rinishga ega bo'lib, Psixologik diagnostika (tashxis) - bu tashxislar, tajribalar, kuzatishlardan foydalangan holda inson psixikasining individual xususiyatlarini o'rganish.

Psixologik konsalting - psixolog va mijoz o'rtasidagi muammolarni hal qilish yo'llarini topish uchun maxfiy muloqot.

Psixologik tayyorgarlik - bu o'z-o'zini tartibga solishni, muammolarni hal qilishni, va natijalarni keyingi muhokamalar bilan solishtirish.

Psixolog zamonaviy dunyoda talab qilinadigan kasbdir. Bolalar psixologlari maktablar va bolalar bog'chalarida ishlaydi, bolalarga yangi sharoitlarga moslashish uchun oson va yaxshiroq yordam berishdir. Maktab psixologi bolaning maktabga bo'lgan tayyorligini aniqlaydi, qiyin bolalar bilan individual ishlarni olib boradi, o'rta maktab o'quvchilarining kasbiy qiziqishlari bilan shug'ullanadi. Yosh mutaxassislar tayyorlash, jamoada munosabatlarni o'rnatish, inson psixikasi, kadrlar tanlash va xodimlar bo'yicha munosabatlarni o'rnatish uchun psixologning yordami kerak. Oilaviy psixolog oilalarga muammolar bilan maslahat beradi. Sport psixologi sportchining g'olib bo'lishi, natija uchun kurashishga yordam berish uchun a'loqa o'rnatadi va hamkorlik qiladi. Paydo bo'ladigan muammolarni psixologik nuqtai-nazardan ilmiy yondoshgan holatda hal qiladi [6].

Klinik psixolog - psixiatrik kasalxonalarda ishlaydi. Ishonch telefonlarida ishlaydi, bu vaziyatlarda psixologik ta'sirga ega bo'lgan odamlar bilan psixoterapevtik ishlarni olib boradi. Jiddiy kasal, giyohvandlar, OIV tomonidan yuqtirilgan odamlar bilan ham ishlash xususiyatiga ega. Agar kerak bo'lsa, psixiatrik davolash bilan bog'lanadi. Qamoqxonadagi psixolog ozodlikdan keyin normal hayotga moslashishiga yordam berishi kerak bo'ladi.. Psixologlar siyosat va biznesda ham yordam berishga bel bog'lagan fidoiiy insonlardir.

Har qanday kasb o'zining nizom va konsepsiyasiga ega. Psixolog kasbga ehtiyoj bo'lgani sababli hozirgi kunda Psixologik markazlarni yurtimizning barcha viloyatlarida uchratishimiz mumkin. Bu soha ham boshqa sohalar kabi davlat rivojida, ayniqsa kelajak avlod yuksalishida katta ahamiyat kasb etadi. Psixologlar bajaradigan ishlar barcha sohalarini qamrab olgan. Eng rivojlangan davlatlarda yashovchi fuqorolarning o'zining shaxsiy psixologi mavjud va qanday muammoga duch kelsa birinchi navbatda undan yordam maslahat kutadi. Bundan ko'rinib turibdiki, bizning mamlakatimizda ham kelgusi yillarda bu sohaga ehtiyoj tobora ortadi. Qaysi kasb egasi bo'lmaylik avvalo o'sha kasbni sevishimiz va yetarli bilim darajasiga ega bo'lishimiz kerak. Zamonaviy hayotni psixologiyasiz tasavvur qilish qiyin. Psixolog kasbi xalq xo'jaligi, tibbiyot va ta'limning turli sohalarida juda mustahkam o'rin oldi. Psixologlar tibbiyot sohasida, ishlab chiqarishda, ta'lim muassasalarida ishlaydi ijtimoiy himoyaga muhtojlarni o'rganadi, aniqlaydi va yordam beradi. Muayyan psixolog ishlaydigan muammolar juda dolzarb: deviant xulq-atvor, ruhiy kasalliklar, mehnat faoliyati samaradorligini oshirish, yangi ko'nikmalarni o'rganish va boshqalar. Psixolog - albatta Oliy ma'lumotli va quyidagi darajadagi yo'nalishlardan biri bo'yicha; ijtimoiy psixologiya, psixodiagnostika, klinik psixologiya va maslahat yonalishlarida litsenziya olish uchun nufuzli imtihondan muntazam va muvaffaqiyatli o'tgan bo'lishi va tegishli sertifikatga ega bo'lishi kerak [7].

Aslida, biz to'rtta mutaxassis haqida gapiramiz, bu ularning ixtisosligi, malakasi va shaxsiy amaliyotda ham, korporativ, akademik yoki davlat psixologik xizmatlarida ishlashda ham kuchlarini birlashtirish imkoniyatini ko'rsatadi. Psixologning faoliyati juda xilma-xildir. Hozirgi vaqtda psixologiya sohasi jadal rivojlana boshladi va bu sohada o'zini o'zi anglash qirralari hali ko'rinmaydi. Psixolog, psixologiya yo'nalishini tamomlagandan so'ng u nafaqat kundalik

hayotda bilimlarga ega bo‘lish bilan, balki bu bilimlarni turli sohalarda qo‘llash imkoniyatiga ega bo‘lishi kerak.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO‘YXATI

1. Barxayev B.P. Psixolog kasbiga kirish.1999 yil;
2. Petrovskiy A.V.Yaroshevskiy M.G. Nazariy psixologiya asoslari.1998 yil;
3. Markova A.K. Professionallik psixologiyasi. 1996 yil.
4. Vachkov I.V., Grinshpun I.B., Pryazhnikov N.S. "Psixolog" kasbiga kirish
5. Klimov E.A. Kasblar psixologiyasiga kirish. 1998 yil;
6. Klimov E.A. Kasbiy o‘zini o‘zi belgilash psixologiyasi. - Rossiya, 1996 yil.
7. Davletshin M. G. Umumiy psixologiya. T., TDPU, 2002.
8. Ivanov I., Zufarova M. Umumiy psixologiya. O‘z.FMJ., 2008.
9. Xaydarov F.I., Xalilova N. “Umumiy psixologiya”. T.: 2009.

Research Science and Innovation House